

Nye bøger

Rutebildrift i fire generationer Strandgaards Rutebiler i 100 år

Af Mikael Hansen

Udgivet af forlaget J-bog. ISBN: 978-87-970772-1-4.

124 sider i format A4. Indbundet med stift omslag.

53 farvefotos, 74 sort/hvid fotos samt 43 tegninger og andre illustrationer.

Bogladepriis: 295,- kr.

www.J-bog.dk

Egentlig var han uddannet møller. Men det blev som rutebilejer, Johan Strandgaard slog sit navn fast. Rutebildriften begyndte i 1909 med hesteomnibusser mellem Aabyhøj og Vesterbros Torv i Aarhus. Rutebildriften fulgte med, da han overtog Aaby Mølle, og udviklede sig over årene til en decideret bybuslinie, som efterhånden blev udstrakt til Brabrand og Årslev. Det kunne være blevet ved det, men rigtig kendt blev Johan Strandgaard, da han i 1920'erne først tog initiativ til oprettelsen af Landsforeningen Danmarks Bilruter og siden til Rutebilejernes Arbejdsgiverforening.

Alt dette og den videre historie om, hvordan først sønnen Elmer og siden sønnesønnen Kjeld overtog firmaet og drev det videre, trods det at Aarhus Kommune i 1937 først overtog ruten Aabyhøj – Århus og i 1975 også ruterne til Årslev og Brabrand,

om flytningen af firmaet i 1975 til først Skjern og siden til Varde samt om Ri-bus-konflikten, som Kjeld Strandgaard var indblandet i som en af ejerne af Ri-bus, og endelig hvordan det hele fik en ende med de store udbud af busruter i 1990'erne og 00'erne – det fortæller denne velskrevne bog om. Det er tydeligt, at forfatteren har gravet grundigt i kilderne, og der er kun få mørke pletter i historien, som det ikke er lykkedes at kaste lys over. Disse mørke pletter forbigår forfatteren ikke i tavshed, men gør til gengæld opmærksom på, at det ikke har været muligt at finde de relevante oplysninger.

Forfatteren skal også roses for at tage kritisk stilling til de medvirkende. Når der blandt andet er brugt avisinterview i forbindelse med jubilæer, så er det naturligt at gøre opmærksom på, at her pynter Johan Strandgaard vist på sin egen historie i forhold til journalisten, fordi forfatterens kilder fra tidligere tid viser en anden virkelighed – kilder som den daværende journalist tydeligt ikke har haft til rådighed.

Bogen er fyldt med relevante og godt gengivne billeder, køreplaner og andre dokumenter, som er med til at fortælle historien. Den rundes af med en liste over samtlige rutebiler i firmaet – det er i sig selv bemærkelsesværdigt – og en liste over kilder og litteratur, der er anvendt. Sammen med et stringent layout, hvor den orange farve, som Strandgaards Rutebiler var kendt for i mange år, er gennemgående, gør det bogen til en god oplevelse.

Uden at jeg ved ret meget om rutebildrift vil jeg vove at påstå, at hvis man vil læse en bog om et rutebilfirmas opståen, lev-

ned og død som et typisk eksempel på, hvordan et familieejet firma gik fra den tidligste tid over velmagtsdage til langsom og pinefuld død ved de store udliciteringer af busdriften efter dannelse af de amtslige trafikselskaber, så er denne bog et godt bud. Hvis du interesserer dig for rutebilsdrift, bør denne bog stå på din reol.